

Flyktingmottagande i Stockholms stad med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stadens inriktning för mottagande av flyktingar med anledning av invasionen av Ukraina godkänns i enlighet med utlåtandet.
2. Socialnämnden ska upprätta nödvändiga avtal med nationell myndighet om boendelösningar där inriktningen är full kostnadstäckning från statlig nivå samt att med detta som grund göra nödvändiga inhyrningar.
3. Berörda nämnder ska, där det uppstår, följa extraordinära kostnader till följd av mottagandet för att kunna ta del av eventuella ersättningar från staten samt att i stadens kommande större uppföljningsärenden kunna ansöka om kompensation.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Berörda nämnderna medges budgetjustering med 27 mnkr för att förstärka och anpassa ordinarie verksamhet. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2022 års budget i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Berörda nämnderna medges budgetjustering med 10 mnkr för att stärka civilsamhället och föreningslivets möjligheter att bistå målgruppen. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2022 års budget i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Stockholms stad kommer med anledning av Rysslands invasion av Ukraina ställas inför en rad olika utmaningar inom ett flertal av de verksamhetsområ-

den som innefattas av det kommunala ansvaret. Dessa utmaningar medför att stadens verksamheter på kort tid kan komma att behöva förstärkas. Det är dock svårt att i nuläget fastslå omfattningen på eventuella förstärkningar då situationen och prognoserna rörande antalet individer som lämnar Ukraina förändras i snabb takt.

Detta ärende avser tydliggöra stadens inriktning samt föreslå förstärkningar som gör att staden har stabil grund för mottagande av flyktingar. Hur landet och staden kommer att påverkas av kriget i Ukraina är fortsatt mycket osäkert och Migrationsverkets prognoser visar på hur svårt det är att försöka förutse vad utvecklingen kommer innebära. Detta medför att stadsledningskontoret ser ett behov av att stadens nämnder ges förutsättningar att förstärka sitt arbete samtidigt som utvecklingen, både avseende verksamheter, samverkan och ekonomi kommer följas för att staden ska kunna komma att fatta ytterligare beslut under året.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, överförmyndarnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd.

Kulturförvaltningen, Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning, Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning Södermalms stadsdelsförvaltning och Östermalms stadsdelsförvaltning, har inkommit med kontorsyttranden. Bromma stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Arbetsmarknadsnämnden anser att ärendet på ett tydligt och bra sätt redogör för stadens och arbetsmarknadsförvaltningens insatser för att ta emot flyktingar från Ukraina. Vidare anses att stadens insatser bör inriktas på samverkan med Arbetsförmedlingen samt på kompletterande insatser som möjliggör för nyanlända ukrainare att kunna ta ett arbete alternativt få kontakter som direkt leder till arbete.

Idrottsnämnden anser det är positivt att föreningslivets möjligheter att bidra i uppkommen situation lyfts och att nämndens budget för föreningsstöd förstärks med 2,0 mnkr enligt förslaget. Förvaltningen kommer att analysera hur

budgetmedlen bäst kan användas och lägga upp en plan för hur föreningar som vill bidra på olika sätt kan erbjudas stöd.

Kulturförvaltningen ser positivt på de budgetjusteringar som föreslås och som kan stärka studieförbundens och civilsamhällets möjligheter att bidra i situationen. Förvaltningen delar också stadsledningskontorets uppfattning om att läget är oklart och att det just nu är svårt att fastslå omfattningen av de förstärkningar som kan krävas.

Socialnämnden ställer sig bakom inriktningen att mottagandet av flyktingar från Ukraina kan och ska ske inom ramen för nämndernas ordinarie uppdrag och instämmer i att det kan behövas förstärkning av de processer och verksamheter som redan finns på plats. Socialnämnden delar uppfattningen att det trots oklarheter om hur mottagandet ska fungera över tid är av vikt att det finns tydliga utgångspunkter för stadens verksamheter.

Utbildningsnämnden är positiv till den inriktning som skisseras i ärendet. En utmaning för mottagandet är den stora osäkerheten som finns kring förväntade volymer. Nämnden anser vidare att det inte nog kan understrykas vikten av att staden så snart som möjligt får klarhet och indikationer kring förväntade volymer.

Överförmyndarnämnden redogör för att det fram till den 21 april 2022 hade kommit 21 barn från Ukraina. Mottagningskurvan för de närmast föregående veckorna pekar på att Stockholms stad möter en ökning av antalet barn som anvisas till staden, vilket också får ekonomiska konsekvenser för överförmyndarnämnden i form av ökade utlägg för arvoden för de gode männen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd är positiv till att stadsledningskontoret försöker tydliggöra statens respektive kommunens ansvar och belyser de oklarheter som fortfarande finns i frågan om flyktingmottagandet. Vidare anser stadsdelsnämnden att det också är bra att redan nu åskådliggöra vilka av stadens verksamheter som kan komma att påverkas.

Farsta stadsdelsnämnd betonar vikten av att staden tar en aktiv roll utifrån aktuell lagstiftning samt de uppdrag och det ansvar som åligger landets kommuner. Dock är det staten som har det huvudsakliga ansvaret för mottagandet av skyddsbehövande utifrån nuvarande lagstiftning.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning är positiv till förslaget och bedömer att tillskottet kommer att underlätta mottagandet av flyktingar.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att stadsledningskontorets förslag på att ge socialförvaltningen bemyndigande att upprätta avtal gällande boenden är bra. Vidare beskriver stadsdelsnämnden att mycket har tydliggjorts sedan stadsledningskontorets tjänsteutlåtande togs fram, bland annat kommun-

fördelningen. Man följer kontinuerligt utvecklingen över hur många flyktingar som kommer till Sverige och hur mottagandet ser ut i staden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd betonar vikten av att staden direkt går ut med ny information till stadens förvaltningar och nämnder när den finns tillgänglig. Nämnden emotser gärna ett inriktningsdokument för äldreomsorgen när dagens frågetecken inom området har blivit utredda. Det kommer också vara viktigt att staden har en övergripande samordning på ett strukturerat och tydligt sätt för att undvika eventuella problem i samverkan mellan olika förvaltningar och verksamheter.

Norrmalms stadsdelsnämnd anger att förskolan har god kapacitet i lokaler och tillgång till förskoleplatser finns både nu och till hösten. Osäkerheten kring hur behoven kommer att se ut gör det dock svårt att bedöma behov av att rekrytera personal och är en osäkerhetsfaktor i planeringen av nyttjandet av förskolelokaler.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd uppfattar i likhet med stadsledningskontoret att det är svårt att bedöma omfattningen av nya behov av flyktingmottagande då prognoserna är svåra att göra. Utifrån detta kan återkommande information om antalet ukrainska medborgare som befinner sig i staden vara av intresse att följa över tid för att justera för insatserna framåt.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget. Stadens inriktning för mottagande av flyktingar med anledning av invasionen av Ukraina tydliggör vilka utmaningar som staden kan komma att ställas inför samt vilka förstärkningar som behöver göras för att staden ska ha en stabil grund för mottagande av flyktingar.

Skärholmens stadsdelsnämnd ser positivt på att en gemensam inriktning för staden har tagits fram även om förutsättningarna, både gällande kommunens ansvar samt hur den faktiska utvecklingen kommer att se ut, fortfarande är oklara. Nämnden instämmer till fullo i att det är viktigt att trots osäkerheten i utvecklingen, förstärka de verksamheter som sannolikt kommer att påverkas av mottagandet för att kunna agera proaktivt och på så sätt bygga en stabil grund för mottagandet av flyktingar.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning är positiv till förstärkningarna inom de öppna verksamheterna. Stadsdelsförvaltningen poängterar att det i dagsläget är svårt att överblicka om dessa förstärkningar kommer att vara tillräckliga framöver.

Södermalms stadsdelsförvaltnings uppfattning är att det är positivt att stadsledningskontoret tydliggör stadens inriktning och föreslår förstärkningar för mottagandet av flyktingar. Det är osäkert i vilken omfattning flyktingmottagandet kommer att påverka stadens verksamheter och därför är det angeläget

att såväl stadsledningskontoret som fackförvaltningarna i samarbete med stadsdelsnämnderna följer utvecklingen aktivt och analyserar och förbereder eventuella åtgärder för att möta ett behov av insatser.

Östermalms stadsdelsförvaltning välkomnar att en gemensam inriktning för staden har tagits fram även om det i dagsläget finns osäkerheter, både gällande kommunens ansvar och omfattningen av flyktingmottagandet. Förvaltningen ser positivt på en förstärkning av de verksamheter som sannolikt kommer att påverkas för att staden ska kunna agera proaktivt och på så sätt bygga en stabil grund för flyktingmottagandet.

Mina synpunkter

På grund av den ryska illegitima invasionen av Ukraina har flera miljoner människor tvingats på flykt. Flera flyktingar har redan anlänt till Stockholm och övriga Sverige, men det råder fortsatt stor osäkerhet kring hur landets mottagande av flyktingar kommer att bli framöver. Migrationsverkets prognos spänner mellan 76 000 och 212 000 innan sommaren.

Stockholms verksamheter kommer att beröras och därför stärker vi nu upp för att möta upp och ge ett värdigt mottagande. Det handlar bland annat om att tillhandahålla skol- och förskoleplats för de barn som kommer och som registrerats hos Migrationsverket, att det finns modersmålsundervisning och studiehandledning i ukrainska och i ryska samt att vi stärker upp det uppsökande arbete för att motverka människohandel och för att bidra till att lotsa till arbete så snabbt som möjligt.

Att snabbt nå egen försörjning är högt prioriterat för de ukrainska flyktingarna och vårt mål är att tiden i Sverige ska vara så meningsfull som möjligt. Därför förstärks arbetet på Welcome House och inom Integrationspakten gemensamt med arbetsgivare och föreningsliv, samt studieförbunden som erbjuder studier i svenska språket. Det är också viktigt att samarbeta med privata initiativ som syftar till att barn från Ukraina ska ha meningsfulla aktiviteter och de vuxna ska få nätverk i Sverige.

Östermalms stadsdelsnämnd har under våren fått in en ansökan om att ingå ett idéburet offentligt partnerskap från organisationen Beredskapslyftet för verksamhet för barn och unga från Ukraina. Ansökan ligger väl i linje med stadens ambitioner och inriktning i föreliggande ärende och jag välkomnar därför att stadsdelsnämnden nu bereder ärendet.

Staden har tidigare kunskap och erfarenhet kring mottagande, inte minst från flyktingkrisen 2015-2016. Tidigare erfarenheter kommer nu väl till pass

och tack vare detta, samt utvecklingsarbete under mandatperioden står staden rustad för att ta emot de som nu flyr från Ukraina.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stadens inriktning för mottagande av flyktingar med anledning av invasionen av Ukraina godkänns i enlighet med utlåtandet.
2. Socialnämnden ska upprätta nödvändiga avtal med nationell myndighet om boendelösningar där inriktningen är full kostnadstäckning från statlig nivå samt att med detta som grund göra nödvändiga inhyrningar.
3. Berörda nämnder ska, där det uppstår, följa extraordinära kostnader till följd av mottagandet för att kunna ta del av eventuella ersättningar från staten samt att i stadens kommande större uppföljningsärenden kunna ansöka om kompensation.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Berörda nämnderna medges budgetjustering med 27 mnkr för att förstärka och anpassa ordinarie verksamhet. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2022 års budget i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Berörda nämnderna medges budgetjustering med 10 mnkr för att stärka civilsamhället och föreningslivets möjligheter att bistå målgruppen. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov i 2022 års budget i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 1 juni 2022

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Hans Altsjö

Remissammanställning

Ärendet

Rysslands invasion av Ukraina har medfört att en relativt stor del av den ukrainska befolkningen har varit tvungen att lämna sitt land och befinner sig nu på flykt. Migrationsverket har lämnat en prognos med olika scenarier gällande hur stort landets mottagande av flyktingar kommer att bli som spänner mellan 76 000 och 212 000 innan sommaren. Spannet mellan de olika scenarierna visar på svårigheten i att förutse vad händelseutvecklingen kommer att medföra vilket betonar vikten av att de av stadens verksamheter som kommer bli berörda följer utvecklingen och står beredda men redan nu också ges förutsättningar för ett förstärkt arbete.

EU:s medlemsstater beslutade den 4 mars 2022 om att aktivera massflyktsdirektivet. Det innebär att en ukrainsk medborgare eller en person som har skyddsstatus i Ukraina och har lämnat landet efter den ryska invasionen kan få omedelbart skydd i Sverige och ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Stockholms stad kommer med anledning av Rysslands invasion av Ukraina ställas inför en rad olika utmaningar inom ett flertal av de verksamhetsområden som innefattas av det kommunala ansvaret. Dessa utmaningar medför att stadens verksamheter på kort tid kan komma att behöva förstärkas. Detta ärende avser tydliggöra stadens inriktning samt föreslå förstärkningar som gör att staden har stabil grund för mottagande av flyktingar.

De verksamhetsområden som särskilt berörs i detta ärende är förskola, skola, arbetsmarknad samt socialtjänst. Stadens övriga nämnder har även de ett stort ansvar som bedöms ligga inom ramarna för deras ordinarie verksamhet. I ärendet lämnas en bedömning av de behov som kan komma att uppstå inom de särskilda verksamhetsområdena samt de ekonomiska konsekvenser som det kan medföra.

Stadsledningskontoret föreslår vissa specificerade ekonomiska tillskott samt att samtliga nämnder uppmanas att följa extraordinära kostnader till följd av mottagandet för att kunna ta del av eventuella ersättningar från staten samt att i stadens kommande större uppföljningsärenden ansöka hos kommunfullmäktige om kompensation. De förstärkningar som föreslås kommer att medföra ökade kostnader för respektive verksamhet. Kostnadsersättning från staten ska sökas för insatser och förstärkning som inte ålägger kommunerna utifrån en tillämpning av gällande lagstiftning. Staden kommer att driva denna fråga i samverkan med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Det är viktigt att staden tar en aktiv roll utifrån aktuell lagstiftning, de uppdrag och det ansvar som åligger landets kommuner. Stadsledningskontoret kan konstatera att det är staten som har det huvudsakliga ansvaret för mottagandet av skyddsbehövande utifrån nuvarande lagstiftning men att lagändringar som påverkar kommunernas roll troligen kommer att ske inom kort.

Inriktningen för stadens hantering är att staden i grunden klarar mottagande inom ramen för nämndernas ordinarie uppdrag men att det i förekommande fall behövs förstärkning av de processer och verksamheter som redan finns på plats. Staden besitter en stor kunskap och erfarenhet gällande hanteringen av de frågor som innefattas och har sedan tidigare välfungerande processer och en tydlig ansvarsfördelning. Erfarenheter och lärdomar från mottagandet under 2015-16 kommer nu väl till användning och det stora engagemang som finns hos allmänhet, civilsamhälle och näringsliv behöver tas tillvara.

Detaljerna om hur mottagandet ska fungera över tid och kring hur tillämpningen ska fungera i praktiken för kommunernas räkning är under bearbetning av statliga myndigheter. Stadsledningskontoret följer utvecklingen noga. Stadsledningskontoret anser att det är angeläget att det trots oklarheter finns tydliga utgångspunkter för stadens verksamheter i detta skede samt att kostnadsersättning från staten ska sökas för insatser och förstärkning som inte åligger kommunerna utifrån en tillämpning av gällande lagstiftning.

Nedan följer en bedömning av de behov som kan uppstå med ovanstående som bakgrund samt de ekonomiska konsekvenser de medför:

Skola/förskola samt stadsdelsnämndernas öppna verksamheter

Förskole- och skollokaler

Som ovan beskrivits har staden ett tydligt ansvar att tillhandahålla skol- och förskoleplats för de barn som kommer och som registrerats på Migrationsverket. Staden har sedan tidigare beviljat förskoleplats för de barn som sökt asyl i Sverige.

För att hantera ett ökat barn- och elevantal behöver fler befintliga lokaler sättas i bruk, till exempel förlänga tidsbegränsade bygglov. Primärt berörs utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna, men andra nämnder kan komma att påverkas. Det kan även komma att uppstå behov av inhyrning av nya lokaler.

Inventering av tomställda lokaler pågår och berörda nämnder har även en pågående dialog med SISAB. Befintliga lokaler ses över för möjlighet att effektivisera utnyttjandet. En del av de lokaler som är möjliga att använda förutsätter ledtider för iordningställning. Inhyrningar av nya lokaler har ytterligare ledtider bland annat för beslutspro-

cessen. Det är därför viktigt att staden så snart som möjligt får mer klarhet och indikation kring förväntade volymer för att utbildningsnämnden ska kunna gå vidare i frågan.

Stadsledningskontoret kan också konstatera att det samtidigt innebär en risk för att nämnden framgent kommer stå med tomställda lokaler. I nuläget är det inte möjligt att uppge vilken kostnad det skulle innebära då det så tydligt är beroende av mottagandets omfattning. Omfattningen av antalet som kommer till Stockholm samt de fristående skolornas möjlighet att ta emot påverkar.

Tolkar och lärare med språkkunnighet

Utbildningsnämndens START Stockholm koordinerar redan idag mottagande av barn och unga i stadens skolor och förskolor. Verksamheterna i sin tur har rutiner och arbetssätt för att ta emot nya barn och elever. Förvaltningen arbetar också för att skala upp möjligheten att tillhandahålla undervisning i modersmålsundervisning och studiehandledning i ukrainska och i ryska.

En viktig faktor för möjligheterna till utökning av skol- gymnasie- och förskoleplatser är tillgången till tolkar vid START Stockholm samt lärare och annan personal vid såväl Språkcentrum som skol- och förskoleverksamheter som talar ukrainska och ryska. Utbildningsnämnden behöver se över möjligheten att skala upp att tillhandahålla undervisning i modersmålsundervisning och studiehandledning i ukrainska och i ryska genom exempelvis inventering samt att stötta i arbetet med validering av lärar-kompetens.

Vid en fortsatt behovsökning under sommaren kommer verksamheten behöva ha en högre bemanning under semesterperioden än vid ett normalläge. Även detta kommer att medföra ökade kostnader jämfört med ett flyktingmottagande på vanlig nivå.

Elevhälsan

En ökad belastning på elevhälsan med behov av omprioriteringar kan komma att uppstå. Vid hög tillströmning kan det uppstå ett behov av förstärkt bemanning av elevhälsans medicinska insats (EMI) på skolnivå, framförallt av skolsköterskor för att kunna erbjuda alla barn och ungdomar följande:

- Ett inledande hälsobesök för bedömning av eventuellt behov av kompletterande vaccinationer i enlighet med det nationella barnvaccinationsprogrammet samt bedömning av behov av ytterligare vård, antingen via EMI eller via Region Stockholm.
- Kompletterande vaccinationer enligt barnvaccinations-programmet där behov av bedömning, vaccinationsplanering och ordination av en skolläkare kan behövas.
- Fortsatta insatser enligt EMI:s basprogram samt löpande uppföljning av medicinska behov vilket görs av samtliga barn och unga i syfte att säkerställa kvalitet och patientsäkerhet inom ramen för EMI:s uppdrag.

En viktig faktor för att EMI ska klara sitt uppdrag är att Region Stockholm har kapacitet att erbjuda alla barn och ungdomar med status som massflykting eller asylsökande hälsobesök med tillhörande provtagning samt vid behov efterföljande vård och vaccinationer i enlighet med det vaccinationsprogram som regionen ansvarar för gentemot målgruppen. Samverkan med regionen sker i denna fråga.

Öppna verksamheter

Stadsdelsnämndernas öppna verksamheter utgör en viktig resurs i arbetet med den aktuella målgruppen och verksamheterna kan komma att behöva anpassas efter förändrade och nya behov. Exempel på verksamheter som kan utgöra en viktig resurs är öppna förskola, seniorträffar, fritidsverksamhet, parklekar och stadsdelsnämndernas medborgarkontor.

Det är särskilt viktigt redan i det initiala skedet att öppna förskola anpassar sin verksamhet i de delar av staden där det finns evakueringsboenden och sedermera mer långsiktiga boendeplaceringen.

Inför sommaren kan det också bli aktuellt med sociala aktiviteter och ett arbete med fritidsverksamhet med mera. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna, tillsammans med exempelvis kulturnämnden och idrottsnämnden, planerar för att det under sommarmånaderna kan behövas förstärkta insatser och bemanning och det kan även bli aktuellt att koppla samman stadens arbete med feriearbetande ungdomar med att genomföra dessa aktiviteter.

Socialtjänst

Uppsökande verksamhet

Vid ett eventuellt ökat inflöde av ukrainska flyktingar till Stockholms Centralstation och stadens hamnar kan stadens bemanning behöva förstärkas vilket i första hand kan ske genom medarbetare från andra verksamheter inom socialförvaltningen. Skulle ökning bli i samma nivåer som under 2015 skulle det även krävas ytterligare resurser från andra förvaltningar och kanske även från civilsamhället, vilket då kräver samordning.

Erfarenheter från tidigare krig och flyktingströmmar visar att kvinnor och barn riskerar att utsättas för olika typer av våld och övergrepp så väl innan de lämnar sitt hemland, som under flykten och i en osäker situation i det nya landet. I sammanhanget behöver särskild hänsyn tas till gruppen kvinnor och barn med funktionsnedsättning som riskerar en dubbel utsatthet mot bakgrund av sin funktionsnedsättning.

Att vara på flykt innebär ofta en ekonomisk osäkerhet och det finns risk att kvinnor utnyttjas i utbyte mot mat och enklare varor. De riskerar även att utsättas för verbalt, fysiskt och sexuellt våld av människosmugglare och att bli föremål för människohandel. Det kan därför uppstå ett behov av ökade resurser för arbetet med att motverka prostitution och människohandel.

Socialnämnden följer frågan noga och nämndens regionkoordinatorer mot männi-skohandel ingår i det länsövergripande operativa arbetet i samverkan med polisen och berörda kommuner, främst Nynäshamn

Samhällsvägledning

Under förutsättning att det blir aktuellt med kommunplaceringar för massflyktingar, och beroende på vad som i så fall kommer ingå i kommunernas ansvar kommer det att bli viktigt att utöka samhällsvägledningen på Intro Stockholm. Det går i nuläget inte att bedöma i vilken omfattning.

De ukrainska flyktingarna har inte rätt till samhällsorientering eller annan introduktion till det svenska samhället. Stadens verksamheter bör samarbeta med civilsamhället, exempelvis de organisationer som samlar ukrainare med längre bakgrund i Sverige. Dessa och andra kan vara en brygga mellan målgruppen och det svenska samhället, exempelvis genom att bistå i att förklara det svenska samhället och lotsa till rätt instanser.

Ensamkommande barn och unga

I dagsläget är endast två procent av de flyktingar som kommer från Ukraina ensamkommande barn och unga. Om den andelen skulle öka kraftigt kan det innebära ett ökat behov av jour- och familjehem vilket skulle kräva förstärkta resurser både hos socialnämnden och stadsdelsnämnderna för utredning, uppföljning och kontroll av jour- och familjehem. Ett större antal anvisade ensamkommande barn och unga skulle också innebära behov av förstärkta resurser för barn- och ungdomsutredningar. Det kan även skapa ett ökat behov av ankomstboenden, HVB-hem och stödboenden.

Den ansvarsfördelning som finns i staden för mottagandet av ensamkommande barn och unga gäller fortsatt även för den aktuella målgruppen, exempelvis stadsdelsnämndernas ansvar för ställföreträdande vårdnadshavare. Vid en ökad mängd ärenden kan överförmyndarnämnden behöva tillföras ytterligare resurser.

Ersättningsnivåerna för mottagande av ensamkommande barn är lägre än vad de var när staden tog emot som flest i gruppen under 2015. En stor ökning av antalet ensamkommande barn och unga, med de nya ersättningsnivåerna, skulle innebära en ekonomisk belastning på stadsdelsnämnderna.

Boendelösningar

Mycket är ännu oklart gällande regelverket och förutsättningarna för massflyktsdirektivet. Detaljerna om hur mottagandet ska fungera över tid och kring hur tillämpningen ska fungera i praktiken för kommunernas räkning är under bearbetning av statliga myndigheter. Berörda parter på nationell nivå är angelägna om att hitta en modell som fungerar bättre än det arbetssätt som gällde 2015 då vissa kommuner, med små resurser, blev hårt belastade. Om det blir en sådan lösning och om det anländer personer i den utsträckning som Migrationsverket prognostiserar för kommer Stockholms stad behöva planera för ett betydligt större mottagande än vad som tidigare gjorts. Det är dock osäkert gällande vilka beslut som kommer fattas och vilka konsekvenser det

kommer att få för kommunerna. Innan de juridiska förutsättningarna är klarlagda kan staden inte bygga upp verksamheter som eventuellt inte kommer att användas, men förberedelser behöver påbörjas.

I planering och förberedelser är det av stor vikt att samverkan sker inom staden mellan nämnder och bolagsstyrelser samt i nära dialog med såväl civilsamhälle som näringsliv.

Ett beslut om att de ukrainska flyktingarna ska placeras i kommunerna utifrån en ny anvisningsmodell skulle kunna medföra att Intro Stockholm behöver förstärkas till samma omfattning som det var när mottagandet var som störst 2017. Det skulle innebära att verksamheten mer än fördubblas. I ett sådant läge skulle förmodligen även SHIS behöva förstärkas.

Särskilt viktigt från stadens sida är att Migrationsverket har en modell för boendepacering som gör att flyktingarna får en så varaktig placering så tidigt som möjligt. Det bör vara samma geografiska område för exempelvis en evakueringsplacering som för den mer långsiktiga placeringen.

Samordning av frivilliga initiativ

De beslut som fattas på nationell nivå rörande möjligheter till boende, utbildning, folkbokföring och ersättning kommer att påverka både kommuners och frivilligorganisationer. I det all frivilligorganisationer tar eller får ett ökat ansvar kan det komma att behövas samordning över tid.

Egen försörjning

Integrationspakten

Antalet arbetsgivare som vill ingå i pakten med anledning av kriget i Ukraina har än så länge endast ökat med ett fåtal. Om antalet nyanlända fortsätter att öka förväntas dock även antalet arbetsgivare som vill ansluta sig att göra det. Arbetsmarknadsnämnden har redan innan krisen i Ukraina redogjort för att det behövs förstärkning i form av personella resurser för att hantera och utveckla medlemsnätverket, ett arbete som ska ske i nära samverkan och dialog med Jobbtorg Stockholm och Vuxenutbildningen. Det behovet har blivit tydligare i och med stadens mobilisering för ett bra mottagande av ukrainska flyktingar, inte minst vad gäller det långsiktiga målet om egen försörjning.

Det pågår ett arbete med att förbereda personalförstärkning i arbetet, men det är oklart hur snabbt det kan ske. Om det skulle visa sig att behovet av förstärkning ökar inom den närmsta tiden kan det bli aktuellt med en omfördelning av befintlig personal.

Welcome House - Etableringscentrum

Welcome House är stadens väg in för nyanlända. Detta gäller även de som får uppehållstillstånd genom massflyktsdirektivet. Det är viktigt att målgruppen nås av information om att Welcome House finns och vad som erbjuds där.

Kompetenskartläggning/validering

Genom Etableringscentrum, inom ramarna för Welcome House, kan ukrainare som har fått arbets- och uppehållstillstånd genomföra en kompetenskartläggning och få information om validering. För att kunna genomföra kompetenskartläggningar behöver resurser i form av studie- och yrkesvägledare förstärkas. Eventuellt kan förstärkning med en studie- och yrkesvägledare även komma att behövas.

Jobbmatchning

Etableringscentrum arbetar, tillsammans med Integrationspakten, med jobbmatchning samt med arbetsförberedande aktiviteter såsom stöd med att ta skriva CV, intervjuträning och kunskaper om arbetsrätt. Arbetsmarknadsnämnden räknar i olika scenarier på att alltifrån 400 till 1300 individer kan vara i behov av stöd och jobbmatchning. Stadsledningskontoret bedömer att de genom att omprioritera resurser och flytta personal, på kort sikt och snabbt kommer kunna möta behoven vid ett relativt lågt till medelstort antal nyanlända. Skulle antalet dock bli högt kommer svårigheter med bemanning uppstå.

Föreningsaktiviteter

Etableringscentrum har ett etablerat samarbete med cirka 100 föreningar och erbjuder gratis prova på-föreningsaktiviteter för vuxna nyanlända i syfte att främja psykisk och fysisk hälsa, språkutveckling och nätverksbyggande. Det behöver framgent klargöras om ersättningen till föreningar även ska gälla de ukrainare som har fått tillstånd enligt massflyktsdirektivet, detta skulle i så fall innebära något ökade kostnader samt behov av vissa administrativa resurser.

Utöver ersättningen till föreningar behövs även resursförstärkning, en förenings-samordnare, för att arbeta med matchning till föreningar.

Satsning på studieförbunden för språkcirklar

Arbetsmarknadsnämnden har inlett diskussioner med representanter för studieförbunden och folkhögskolan för att se hur dessa kan bidra med språkcirklar. Folkbildningsrådet har, bland andra, insatser för asylsökande för att de ska ha en meningsfull asylperiod samt svenska för föräldralediga.

Den undervisning i svenska som studieförbunden anordnar behöver förstärkas och utvecklas tillsammans med branscher som har kompetensbrist, bland annat genom nätverket i Integrationspakten. Språkcirklar kan, till exempel, kompletteras med korta, praktiska yrkesutbildningar samt matchning mot arbetsgivare. Kulturnämnden, som har upparbetade relationer med studieförbunden, har en viktig roll att spela för att möjliggöra detta arbete.

Arbetsledning och lokaler

Beroende på hur omfattande den förstärkta verksamheten blir kan det uppstå behov av att även förstärka arbetsmarknadsförvaltningens arbetsledning samt de lokaler som förvaltningen använder sig av. Utöver arbetsledning behövs även kapacitet för samordning och samplanering med övriga berörda nämnder inom staden, resurser för utveckling och justering av arbetssätt samt för uppföljning och rapportering av resultat.

Om uppdragen kommer att omfatta många deltagare och aktiviteter som förläggs till Welcome House kan det uppstå behov av att utöka tillgången på lokaler. Behovet utreds redan tillsammans med socialnämnden och Intro Stockholm.

Ett mottagande i samverkan med civilsamhället

Civilsamhället spelar en stor roll i mottagandet av flyktingar. Det är därför viktigt att de föreningar som bidrar ges förutsättningar att hjälpa till i den mån som det behövs. Om mottagandet visar sig bli stort kan det också bli aktuellt för till exempel socialnämnden att ingå mer formaliserad samverkan med vissa frivilligorganisationer.

Kommunikation och rådgivning

Inriktningen för stadens kommunikation om flyktingmottagandet är att den hanteras i linjen som förstärkts med en samverkansstruktur mellan fackförvaltningar, stadsdelsförvaltningar och serviceförvaltningens kontaktcenter under samordning av stadsledningskontoret. Fokus kan med fördel läggas på digital kommunikation då målgruppen bedöms kunna ta del av denna på ett fullgott sätt.

Behovet av rådgivning via personligt möte, telefon och mejl ska dock inte underskattas då det till exempel finns en risk för en utveckling där individer/familjer inte får det stöd de behöver på grund av att det är oklart vem som ska ansvara för att möta det. Welcome House stadsdelarnas medborgarkontor och kontaktcenter utgör en viktig del i detta arbete, ett arbete som kan komma att behöva förstärkas. Behovet av översättningar till engelska, ukrainska och ryska kommer att kräva ekonomiska resurser.

Vidare behöver stadens nämnder som är aktiva i flyktingmottagandet omhänderta god bemanning av kommunikationsfunktionerna under semestermånaderna.

Kommunikationsarbetet innefattar:

Verksamhetsrelaterad kommunikation och rådgivning - extern Information till ukrainare (och frivilligkrafter) om vilket stöd man kan få från staden.

Verksamhetsnära internkommunikation - intern Information till medarbetare som möter ukrainare och frivilliga.

Ekonomiska konsekvenser

De förstärkningar som föreslås kommer att medföra ökade kostnader för respektive verksamhet. Kostnadsersättning från staten ska sökas för insatser och förstärkning som inte ålägger kommunerna utifrån en tillämpning av gällande lagstiftning. Stadens kommer driva denna fråga i samverkan med Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Då det i nuläget inte går att förutsäga hur stort antalet flyktingar från Ukraina de facto kommer att bli går det inte heller att säga exakt hur stora förstärkningarna kommer att behöva vara inom respektive område. En del av de ökade kostnaderna följs enligt stadens budget också av ökad budget i form av prestationstilldelning. Exempel på detta är inskrivna barn och elever i de pedagogiska verksamheterna där budget justeras i slutet på året. Även vuxenutbildning är ett område som finansieras genom prestationsavläsningar i slutet av året.

Stadsledningskontoret bedömer utifrån beskrivning ovan att det finns ett antal verksamheter som behöver utökade anslag redan i detta skede. Dessa är:

Stadsdelsnämnderna, som föreslås få en budgetjustering om totalt 13 mnkr för att anpassa och förstärka öppen verksamhet riktad till målgruppen. Ersättningen kan exempelvis gå till öppen förskola, fritidsverksamhet, medborgarkontor, sommarlovsaktiviteter med mera. Medlen nycklas ut till stadsdelsnämnderna med hjälp av resursfördelningsmodellen för barn-, kultur- och fritid.

Arbetsmarknadsnämnden, som föreslås få en budgetjustering om 4 mnkr för att förstärka befintliga insatser med Welcome House, integrationspakten och jobbmatchning.

Socialnämnden, som föreslås få en budgetjustering om totalt 5 mnkr i detta skede för förstärkning av intro Stockholm, bostadskansliet med mera.

Utbildningsnämnden föreslås få en budgetjustering om totalt 5 mnkr i detta skede för förstärkning av Start Stockholm och verksamhetens mottagande och hjälp med placering av barn och elever till förskola och skola.

En samlad förstärkning till föreningslivets möjligheter att bidra i situationen föreslås genom en budgetjustering till **socialnämnden, idrottsnämnden och kulturnämnden** om 2 mnkr vardera, totalt 6 mnkr. Kulturnämnden föreslås även få en förstärkning om 4 mnkr för att, i nära samarbete med arbetsmarknadsnämnden, ta arbetet vidare med studieförbundens språkcirklar och undervisning i svenska.

Stadsledningskontoret ska, tillsammans med berörda förvaltningar, följa verksamheternas kostnader som kan härledas till flyktingmottagandet till följd av händelseutvecklingen i Ukraina och föreslår att nämnderna i samband med stadens kommande större uppföljningsärenden ska kunna ansöka om ytterligare budgetjustering. Om kostnadstäckning behövs även till SHIS utöver ordinarie strukturer ska det också hanteras in stadens större uppföljningsärenden.

Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att stadens nämnder även i en ansträngd situation lägger fokus på seriositetskontroll och att motverka välfärdsfusk eller andra oegentligheter, med hänsyn till mottagandets kvalitet såväl som med respekt för offentligt finansierade tjänster.

Ansvar för lokaler och bostäder

Frågan om boenden samt lokaler är fortsatt väldigt osäker utifrån att såväl volymer som centrala förutsättningar kring stadens roll i frågan fortfarande är under beredning.

Stadsledningskontoret kan konstatera att roll- och ansvarsfördelning utifrån nämnder och bolagsstyrelser ordinarie uppdrag samt utifrån beslut i ärendet Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad (156-607/2016) fortsatt gäller och är huvudinriktning vid detta mottagande.

Stadsledningskontoret föreslår att socialnämnden ges bemyndigande att accentuera arbetet i samarbete med SHIS utifrån tidigare ärende samt göra eventuellt nödvändiga avtalsuppdateringar.

Socialnämnden ges utifrån den uppkomna situationen rätt att upprätta nödvändiga avtal med nationell myndighet om akuta boendelösningar där inriktning är full kostnadstäckning från statlig nivå samt att med detta som grund göra nödvändiga inhyrningar.

Beslut om boendelösningar och lokaler kopplade till massflyktingdirektivet kan komma att kräva mycket snabba beslut. Nämnderna får i dessa fall efter samråd med stadsledningskontoret fatta beslut i nämnd som i efterhand anmäls till kommunstyrelsen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen fattar beslut enligt de förslag som lämnas utifrån ovanstående bedömningar och synpunkter

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, överförmyndarnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd.

Kulturförvaltningen, Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning, Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, Södermalms stadsdelsförvaltning och Östermalms stadsdelsförvaltning, har inkommit med kontorsyttranden. Bromma stadsdelsnämnd har inte inkommit med svar.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2022 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Arbetsmarknadsförvaltningen tjänsteutlåtande daterat den 12 maj 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen tycker att initiativärendet på ett tydligt och bra sätt redogör för stadens och arbetsmarknadsförvaltningens insatser för att ta emot flyktingar från Ukraina. Kopplat till avsnittet Egen försörjning vill arbetsmarknadsförvaltningen lyfta att det är Arbetsförmedlingen som har det primära ansvaret för insatser mot arbetslöshet och därmed för att de nyanlända snabbt kommer i arbete.

Stadens insatser bör inriktas på samverkan med Arbetsförmedlingen samt på kompletterande insatser som möjliggör för nyanlända ukrainare att kunna ta ett arbete alternativt få kontakter som direkt leder till arbete. Även Jobbmatchning är i grunden Arbetsförmedlingens ansvar och staden förstärker och kompletterar här nyanländas möjlighet att så snabbt som möjligt kunna försörja sig genom eget arbete. Arbetsmarknadsnämnden har nära samverkan med Arbetsförmedlingen i frågan. Genom Integrationspakten skapas snabba kontaktvägar mellan arbetsgivare som anmäler intresse för att kunna anställa de nyanlända.

Under rubriken Satsning på studieförbunden för språkcirklar är det viktigt att påpeka att flyktingar från Ukraina under massflyktsdirektivet och nuvarande lagstiftning inte har rätt till sfö eller vuxenutbildning. Just av denna anledning är samverkan med folkbildningen extra viktig i nuläget. Om de nationella riktlinjerna skulle ändras ser arbetsmarknadsförvaltningen goda möjligheter att kunna erbjuda sfö. Detta skulle samtidigt innebära kostnadsökningar som idag inte går att beräkna. Under avsnittet om socialtjänst tas behoven för ensamkommande barn och unga upp.

Förvaltningen vill i sammanhanget påpeka att det finns mycket goda erfarenheter från det samarbete som bedrivits mellan socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen när det gäller mottagandet av ensamkommande unga och de så kallade NGL-ungdomarna. Detta arbetssätt kan med fördel tas tillvara i ett arbete för att stödja ensamkommande unga ukrainare att snabbt komma i arbete eller studier. Arbetsmarknadsnämnden föreslås hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2022 följande.

1. Som svar på remissen hänvisar idrottsnämnden till förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Nämnden ger förvaltningen i uppdrag att fördela stöd till aktuella föreningar, att administrera ansökningar och betala ut stöd.

Idrottförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 maj 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har hittills inte haft några merkostnader inom verksamheten kopplat till flyktingmottagandet. Däremot kan kostnader komma att uppstå under sommaren bero-

ende på vilka aktiviteter som blir av och på vilket sätt nämndens verksamheter kommer att involveras.

Det är positivt att föreningslivets möjligheter att bidra i uppkommen situation lyfts och att nämndens budget för föreningsstöd förstärks med 2,0 mnkr enligt förslaget. Förvaltningen kommer att analysera hur budgetmedlen bäst kan användas och lägga upp en plan för hur föreningar som vill bidra på olika sätt kan erbjudas stöd.

När beslut om extra budgettilldelning är fattat kommer förvaltningen att informera föreningar och förbund om möjligheten att söka stöd. Förvaltningen föreslår att nämnden ger förvaltningen i uppdrag att besluta om fördelning av stöd till aktuella föreningar, administrera ansökningar och betala ut stöd.

Kulturförvaltningen

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 20 maj 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen anser att stadsledningskontorets initiativärende på ett bra sätt redogör för stadens insatser för att ta emot flyktingar från Ukraina. Kulturförvaltningen ser positivt på de budgetjusteringar som föreslås och som kan stärka studieförbundens och civilsamhällets möjligheter att bidra i situationen. Förvaltningen delar också stadsledningskontorets uppfattning om att läget är oklart och att det just nu är svårt att fastslå omfattningen av de förstärkningar som kan krävas.

Hösten 2015 kom väldigt många människor till Sverige från Syrien och då hade studieförbunden en betydande roll. De gjorde insatser i mottagandet och vad gäller människors första kontakt med Sverige och svenska språket. Studieförbunden i Stockholm har under våren 2022 startat verksamhet för att möta flyktingar från Ukraina bland annat i form av språksatsningen *Svenska från dag 1*. De möter ukrainarna i egna lokaler eller i samverkan med sina samarbetsorganisationer såsom församlingar och lokalt föreningsliv. Nuvarande lagstiftning ger inte flyktingar från Ukraina, som lyder under massflyktsdirektivet, rätt till SFI-undervisning. Därför blir studieförbundens insatser ännu viktigare.

Kulturförvaltningen fördelar stöd till 27 föreningsdrivna samlingslokaler i staden. De samlar civilsamhället i närområdet, fungerar som paraplyorganisationer i sina stadsdelar och har lättillgängliga och flexibla lokaler. Tillsammans med det lokala föreningslivet kan de enkelt och snabbt arrangera mötesplatser, familjeaktiviteter och enklare öppen verksamhet riktad mot flyktingar från Ukraina. Även andra kulturaktörer med egna lokaler tar initiativ till att erbjuda mötesplatser särskilt för Ukrainiska kulturarbetare på flykt.

Inom kulturförvaltningens egna avdelningar pågår ett arbete för att på olika sätt möta flyktingar från Ukraina och ge dem möjligheter till en bra start i Sverige. Kultur-

skolan erbjuder barn och unga från Ukraina avgiftsfria kurser och kommunicerar sitt utbud på ukrainska.

Stadens bibliotek är naturliga platser för flyktingar att via datorer ta del av information och nyheter och personalen möter redan idag många flyktingar från Ukraina. Här ser förvaltningen ett behov av att anställa nya värdar och samordnare. Internationella biblioteket bygger i samverkan med Stockholms universitet och studieförbunden upp riktad språkcaféverksamhet för ukrainska flyktingar. Flera bibliotek, bl a i Farsta och i Kista, har startat fritidsaktiviteter för barn i samverkan med stadsdelsförvaltningar och civilsamhälle. Bibliotekens hemsida har en sida på ukrainska och ett arbete för att köpa in mer ukrainsk och rysk litteratur har påbörjats. Särskilt angeläget är det att öka tillgången till barnlitteratur. För att kunna möta dessa ökade behov bedömer förvaltningen att en förstärkning behövs om 700 tkr för 2022.

Stadsledningskontoret beskriver vikten av att stadens nämnder även i en ansträngd situation lägger fokus på seriositetskontroll och att motverka välfärdsfusk eller andra oegentligheter. Detta delas av kulturförvaltningen som fördelar medel med stöd av stadens demokrativillkor och förvaltningens generella villkor.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2022 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen avseende Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina.

Socialförvaltningen tjänsteutlåtande daterat den 19 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen ställer sig bakom inriktningen att mottagandet av flyktingar från Ukraina kan och ska ske inom ramen för nämndernas ordinarie uppdrag och instämmer i att det kan behövas förstärkning av de processer och verksamheter som redan finns på plats. Socialförvaltningen delar uppfattningen att det trots oklarheter om hur mottagandet ska fungera över tid är av vikt att det finns tydliga utgångspunkter för stadens verksamheter. Socialförvaltningen ser positivt på en budgetjustering som kan användas att förstärka de uppdrag och verksamheter där det behövs.

Socialförvaltningen ansvarar för det initiala mottagandet i staden och där ingår att möta upp på ankomstplatser såsom Centralstationen. Omfattningen av hur många som kommer kan förändras snabbt. Detsamma gäller arbetet mot människohandel och prostitution. Socialförvaltningen välkomnar stadsledningskontorets förslag att socialnämndens arbete med att hitta boendelösningar utifrån ny lagstiftning, både i samarbete med SHIS och eventuellt genom andra nödvändiga inhyrningar, präglas av flexibilitet och möjlighet till snabba beslut vid behov.

Regeringen har 2022-04-08 presenterat ett förslag till ny lagstiftning gällande boende för personer som omfattas av massflyktingdirektivet. Förslaget ska gälla från och med 2022-07-01 och innebär att fördelningen av flyktingar enligt massflyktingdirektivet ska utgå från principerna i bostättningslagen, i syfte att få till en jämn fördelning över landet. Migrationsverket föreslås få anvisa en kommun som ska ordna boende, och kommunen ska ges lagstöd för att ordna boende och få ersättning för kostnaderna. Nivån på ersättningen är ännu inte föreslagen. Den föreslagna lagändringen innebär ett utökat arbete med att anskaffa och bedriva boenden.

Rörande ensamkommande barn och unga instämmer Socialförvaltningen i att det kan komma att finnas ett ökat behov av olika boendeformer och att förstärkta resurser i arbetet både för socialnämndens och stadsdelsnämndernas arbete kan behövas. Vid en kraftig ökning av antalet ensamkommande barn kommer barnens ålder och behov att styra vilka boenden som passar det enskilda barnet bäst.

Hur ansvarsfördelningen mellan kommuner, frivilligorganisationer och civilsamhälle ska se ut beror på vilka beslut som fattas på nationell nivå rörande möjlighet till boende, utbildning, folkbokföring och ersättning. Socialförvaltningen anser att det är viktigt att tydliggöra vilken samordning som ska ske på lokal respektive central nivå över tid och att det är viktigt att arbetet sker inom nämndernas ordinarie uppdrag.

Socialförvaltningen välkomnar budgetjusteringen som möjliggör att föreningar som bidrar i arbetet med att ta emot flyktingar från Ukraina ges förutsättningar att hjälpa till i den mån som det behövs. Förslaget ger socialförvaltningen möjlighet att vid ett stort mottagande ingå i mer formaliserad samverkan med vissa frivilligorganisationer och förutsättningar att bevilja verksamhetsbidrag och föreningsbidrag till föreningar som möter målgruppen.

En fråga som nämns i inriktningsärendet där rättsläget är oklart avseende vem som ansvarar för sociala insatser, exempelvis hemtjänst eller insatser enligt LSS, till den som omfattas av LMA och har särskilda behov. Nuvarande tolkning är att det ingår i LMA och att det därmed är Migrationsverkets ansvar att tillgodose de behov av anpassat boende och stöd i hemmet som massflyktingar har till följd av exempelvis ålder eller funktionsnedsättning.

Socialförvaltningen instämmer i att det runt dessa frågor krävs dialog för att nå tydlighet i ansvarsfördelning och ekonomiska överenskommelser på nationell nivå för att säkerställa att den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden beslutar att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i socialförvaltningens tjänsteutlåtande

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2022 följande.

Att godkänna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Utbildningsförvaltningen tjänsteutlåtande daterat den 26 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen är positiv till den inriktning som skisseras i ”Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina”. Utbildningsförvaltningen har en stabil grund för att hantera mottagandet, genom organiseringen av mottagandet vid START Stockholm, där mottagningssamtal, kartläggning och hälsosamtal sker för grundskoleelever och gymnasieelever. För förskolebarn sker mottagningssamtal och vårdnadshavare får hjälp med att fylla i ansökan om förskoleplats.

I nuläget är det 39 förskolebarn och 451 grundskole- och gymnasieelever som har tagits emot vid START Stockholm. Samtidigt har 111 nyanlända från övriga länder tagits emot och fått skolplacering. En viktig utgångspunkt för förvaltningen är att samtliga nyanlända får ett kvalitativt mottagande, även i en situation då belastningen ökar. En utmaning för mottagandet är den stora osäkerheten som finns kring förväntade volymer. Det remitterade ärendet betonar vikten av att staden så snart som möjligt får klarhet och indikationer kring förväntade volymer, vilket inte nog kan understrykas. Förvaltningen arbetar utifrån att det successivt anländer upp till 6 000 elever som behöver plats på en kommunal eller fristående skola. Planeringstalet kan dock komma att justeras utifrån förändrade prognoser från Migrationsverket mm.

Arbete pågår med att utöka kapaciteten vad gäller personal och lokaler. Befintlig kapacitet har inventerats och personalförstärkningar har skett inom START Stockholm och Språkcentrum. Utbildningsförvaltningen, i samarbete med SISAB, utreder möjligheterna för att tillskapa lämpliga skolplatser för nyanlända. Kartläggning sker av kapacitet på skolorna inom befintlig verksamhet samt av tomställda lokaler.

Förlängning av tidsbegränsade bygglov samt möjlig inhyrning i nya lokaler utreds. Förvaltningen ställer sig positiv till att nämnderna, efter samråd med stadsledningskontoret, får fatta beslut i nämnd som i efterhand anmäls till kommunstyrelsen. Det medför snabbare beslutsvägar i ärenden som annars har långa ledtider. Förvaltningens inriktning är att ta upp ärende för beslut i utbildningsnämnden utifrån behov och möjliga lokaler inför höstterminen vid sammanträdet i juni och/eller augusti.

Behovet av utökningar påverkas även av de fristående huvudmännens intresse och möjlighet att ta emot nyanlända elever. Genom regeringsbeslut har de fristående skolorna nu möjlighet att ta emot nyanlända elever även om det inte ingår i deras tillstånd från Skolinspektionen. Förvaltningen har undersökt hur många av de fristående skolorna som vill ta emot nyanlända elever via START Stockholm och på så sätt få stöd med kartläggning med mera.

I nuläget är det cirka tio fristående skolor som har anmält intresse av detta. De fristående skolorna kan också välja att ta emot nyanlända elever direkt. De osäkra planeringsförutsättningarna innebär en risk för överkapacitet, bland annat i form av tom-

ställda lokaler. Förvaltningen ser positivt på ersättning för de kostnader som inte ersätts genom prestationer och som uppstår till följd av att utbildningsnämnden har ett större ansvar än vad de fristående skolhuvudmännen har.

Kostnaderna förväntas öka inom de områden som ärendet lyfter fram: lokaler, tolkar och lärare med språkkunnighet samt elevhälsan. Utöver behov av inhyrningar förväntas förvaltningens egna investeringar öka med anledning av behov av såväl inventarier som lokalanpassningar. Genom ärendet föreslås utbildningsnämnden i detta skede få en ersättning om 5 mnkr. Förvaltningen kommer fortsätta att följa de extra kostnaderna som uppstår och ansöka om ersättning från kommunfullmäktige samt staten i de fall det är möjligt.

Enligt ärendet kommer det vid en fortsatt behovsökning under sommaren att behövas ha en högre bemanning än vid ett normalläge, vilket medför ökade kostnader. Förvaltningen vill betona inte enbart kostnadsaspekten utan även betydelsen av beredskap inom sommarförskola, stadsdelsförvaltningarnas placeringsfunktioner samt vid Kontaktcenter.

Även olika former av fritidsverksamheter bör ha beredskap för ett ökat mottagande under sommaren. Ett annat viktigt område som ”Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina” lyfter fram är samverkan med Region Stockholm. Förvaltningen understryker vikten av en fortsatt dialog med regionen och av betydelsen av regionens kapacitet att erbjuda hälsobesök samt vid behov efterföljande vård och vaccinationer.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Vidare föreslås beslutet justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2022 följande.

Som sitt yttrande över remissen överlämnar överförmyndarnämnden förvaltningens tjänsteutlåtande.

Överförmyndarförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 22 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Ekonomiska konsekvenser

De barn som kommer från Ukraina inom ramen för massflyktsdirektivet betraktas inte som kvotflyktbarn och ska därför ges samma stöd som ensamkommande barn som anländer utanför massflyktsdirektivet. Det innebär att det inte ska utses någon särskilt förordnad vårdnadshavare för dessa barn utan en god man.

Överförmyndarnämnden står för hela arvoderingen av dessa godemän. Fram till 21 april 2022 hade det kommit 21 barn från Ukraina. Mottagningskurvan för de närmast föregående veckorna pekar på att Stockholms stad möter en ökning av antalet barn som anvisas till staden, vilket också får ekonomiska konsekvenser för överförmyndarnämnden i form av ökade utlägg för arvoden för de gode männen. Det finns dock inga tecken som tyder på att staden står inför en anstormning av anvisade ensamkommande barn.

I dagsläget saknas det inom nämndens egen ram utrymme för kostnadsökningar vad beträffar arvoderingen, men varje år söker överförmyndarnämnden medel ur den centrala medelsreserven i samband med tertialrapport 2 för att täcka ökade arvoderingskostnader. Det är förvaltningens bedömning att det är möjligt att täcka sådana kostnadsökningar även för innevarande budgetår på motsvarande sätt. Migrationsverket betalar därtill ut olika schabloner för mottagandet av ensamkommande barn. Dessa redovisas nedan.

Schablonersättning för ensamkommande barn med uppehållstillstånd ("barnschablonen")

Barnschablonen är en engångsersättning om 30 000 kronor som Migrationsverket betalar ut till staden för varje kommunplacerat ensamkommande barn under 18 år. Utbetalning görs månaden efter att dygnschablonersättning för vård och boende eller faktiska kostnader beviljats första gången. Arbetsmarknadsnämnden fördelar barnschablonen i sin helhet till den stadsdelsnämnd som har socialtjänstansvar för barnet.

Grundersättning

Migrationsverket betalar ut en grundersättning till staden i början av varje år. Medlen är en del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav och ska bokföras på arbetsmarknadsnämnden.

Fast och rörlig ersättning för mottagande av ensamkommande barn

Migrationsverket betalar ut en årlig ersättning till staden för beredskap och kapacitet för mottagande av ensamkommande barn. En del är fast och uppgår till 500 000 kronor per kommun. Den rörliga delen betalas ut för det antal barn som kommunen förväntas ta emot under innevarande år enligt Migrationsverkets prognos i februari varje år. Ersättningen är 9 450 kronor per barn. Medlen är en del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav och ska bokföras på arbetsmarknadsnämnden.

Engångsersättning asylsökande ensamkommande barn

Ersättningen för mottagandet av ensamkommande barn består huvudsakligen av ett schablonbaserat engångsbelopp samt fasta schablonersättningar per dygn. För barn som anvisas till kommunen efter 1 juli 2017 erhåller kommunen en engångsersättning om 52 000 kronor per barn. Ersättningen ska täcka kostnaderna för utredning, god man, resor, tolk med mera. Enligt beslut i kommunfullmäktige fördelas 85 procent av ersättningen till stadsdelsnämnden, medan resterande 15 procent läggs till arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, för att kunna fördelas till överförmyndarnämnden i budget. Migrationsverket betalar ut ersättningen till arbetsmarknadsnämnden som sedan fördelar aktuell del av ersättningen (44 200 kronor) till den stadsdelsnämnd som har socialtjänstansvar för barnet.

Schablonersättning per dygn för ensamkommande barn

Ersättningen för asylsökande samt kommunplacerade ensamkommande barn under 18 år är 1 350 kronor per dygn och barn. För kommunplacerade unga som fyllt 18 år men inte 21 år är ersättningen 750 kronor per dygn och barn. Beviljad ersättning fördelas av arbetsmarknadsnämnden till stadsdelsnämnden i sin helhet. För de ensamkommande barn som är folkbokförda i staden men som inte är aktuella i någon stadsdelsnämnd bokförs beviljad ersättning på arbetsmarknadsnämndens intäktskrav.

Ersättning efter ansökan ensamkommande barn.

Över de schablonbaserade ersättningarna kan kommunen ansöka om vissa ytterligare ersättningar för ensamkommande barn:

- För barn i ankomstfasen kan kommunen ansöka om ersättningen om 3 000 kronor per asylsökande barn och dygn. Ersättning kan betalas ut för tiden från ankomst tills anvisad kommun tar över ansvaret. Socialnämnden ansvarar för mottagandet av ensamkommande barn i ankomstfasen och mottar ersättningen från Migrationsverket.
- För kommunmottagna barn kan kommunen beviljas ersättning för faktiska kostnader för vård enligt Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller motsvarande vård enligt socialtjänstlagen (2001:453) samt ersättning för särskilt förordnad vårdnadshavare. Ersättning kan också beviljas för ekonomiskt bistånd till kommunplacerade ensamkommande unga 18-20 år som studerar på gymnasiet. Beviljade medel utbetalas av arbetsmarknadsnämnden till stadsdelsnämnderna i sin helhet.

Överförmyndarnämndens budget ska för ensamkommande barn täcka arvoden och ersättningar för eventuella resor som gode mannen gör inom sitt uppdrag eller ersättning för därtill hörande kostnader som uppstått till följd av uppdraget. Dessa kostnader ska inrymmas i den budget som överförmyndarnämnden har till sitt förfogande för arvoden. Förvaltningen bedömer att de medel som tilldelas överförmyndarnämnden täcker de faktiska kostnader som nämnden har för verksamheten.

Vid ett ökat antal flyktingar till kommunen räknar förvaltningen med ett merarbete även gällande vuxna personer. I de fall en enskild saknar förmåga att på grund av sjukdom bevaka sina rättigheter gör Migrationsverket en anmälan om behov av god man enligt 11 kap. 4 § Föräldrabalken (1949:381). Dessa uppdrag är ofta komplicerade och är dessutom svåra att rekrytera lämpliga personer till.

Barnkonsekvenser

Alla länder som ratificerat barnkonventionen ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ett barn som söker flyktingstatus eller anses som flykting i enlighet med tillämplig internationell eller nationell rätt och tillämpliga förfaranden, och oberoende av om det kommer ensamt eller tillsammans med sina föräldrar eller någon annan person, rar lämpligt skydd och humanitärt bistånd vid åtnjutandet av de tillämpliga rättigheter som anges i barnkonventionen och i andra internationella instrument som rör mänskliga rättigheter eller humanitär rätt.

Migrationsverket påminner vid varje anvisning av ett nytt barn att det åligger kommunerna att skyndsamt ombesörja att barnen får en god man som kan bevaka barnens intressen. Ju fortare en god man utses, desto fortare kan barnet beredas möjlighet till skolgång och personlig utveckling.

Stockholms stad har en god beredskap för att kunna ta emot ensamkommande barn. Det finns gode män att utse och intresset från allmänheten om att få bli god man är också tämligen gott. Ur det perspektivet bedömer förvaltningen att barnets bästa tillgodoses i processen med att förordna gode män

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 maj 2022 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till att stadsledningskontoret försöker tydliggöra statens respektive kommunens ansvar och belyser de oklarheter som fortfarande finns i frågan om flyktingmottagandet. Det är också bra att redan nu åskådliggöra vilka av stadens verksamheter som kan komma att påverkas.

Eftersom spannet mellan hur många flyktingar som kan komma att söka sig till Sverige är så pass stort, är det viktigt att följa utvecklingen och för nämnden att få förutsättningar för ett förstärkt arbete. Även eventuella kommande lagändringar som kan få konsekvenser för kommunerna är betydelsefulla att bevaka.

Förvaltningen har några synpunkter på underlaget som handlar om möjliga behov av lokaler, påverkan på förskola, behov av jour- och familjehem, kommunikation och samhällsvägledning samt kostnader.

Förvaltningen har en beredskap inom berörda verksamheter. Till exempel finns en lista över vakanta lokaler som kan användas till förskolelokaler och lokaler som skulle kunna användas till boende för människor på flykt. Förvaltningen kan behöva stöd vid hyresförhandlingar om förvaltningen behöver hyra in nya lokaler med kort varsel. En farhåga är att förvaltningens behov av nya lokaler för förskola kan medföra att förvaltningen kan komma att stå med tomma lokaler när de inte lägre behövs. Det är viktigt att belysa även konsekvenserna av hantering av extralokaler och hur förvaltningen ska hantera eventuella tillkommande kostnader.

I avsnittet ”Tolkar och lärare med språkkunnighet” på sidan åtta, önskar förvaltningen ett förtydligande om att det är stadsdelsnämnderna, inte utbildningsnämnden, som ansvarar för förskola, erbjudande om plats samt mottagande av barn och vårdnadshavare. I det arbetet behöver förvaltningen stöd i att erbjuda medarbetare möjlighet till tolk vid kommunikation med vårdnadshavare samt koordinering av kvalificerad ukrainsktalande personal för att möjliggöra språkstärkande insatser i förskolan. I underlaget betonas att det är särskilt viktigt att öppna förskolan redan i det initiala skedet anpassar sin verksamhet i de delar av staden där det finns evakueringsboenden. Förvaltningen instämmer i att öppna förskolan kan spela en viktig roll för att stabilisera en normalitet i vardagen för de vuxna och barn som är på flykt från krig. Förvaltningen saknar en beskrivning av de ökade kostnader som uppbyggnad och omställning av förskoleverksamhet kan medföra. Det handlar om planering och uppbyggnad av förskoleverksamhet i tomma lokaler, kvalificerad personal, språkstärkande insatser, eventuellt behov av tolk samt översättning av informationsmaterial.

Hittills har få ensamkommande barn och unga anlänt från Ukraina, men det kan komma att ändras. Om andelen som anländer till Stockholm ökar, medför det ett ökat behov av att rekrytera jour- och familjehem, ett uppdrag som är krävande redan idag. Ersättningsnivåerna för mottagande av ensamkommande barn är numer lägre än 2015, vilket innebär att det kan komma att bli resurskrävande för stadsdelsnämnderna.

Det framgår vidare att fokus för rådgivning och kommunikation i samband med flyktingmottagandet med fördel kan läggas på digital kommunikation, då målgruppen bedöms kunna ta del av denna på ett fullgott sätt. Förvaltningens medborgarkontor har ett stort antal nyanlända och etablerade svenskar som besökare. Förvaltningens erfarenhet är att många besökare till medborgarkontoret kan tillgodogöra sig digital information, men behöver hjälp att förstå olika myndigheters digitala information. Utifrån det vill förvaltningen påpeka att digital information är mycket bra för dem som kan ta den till sig, men den information som tas fram behöver även utformas på ett sätt som är lättillgänglig för målgruppen.

Ett förslag är de som ska utarbeta informationsmaterialet söker samarbeten med målgruppen, alternativt med de som möter målgruppen, för att ta fram materialet. Eftersom många vårdnadshavare vänder sig till förskolan i frågor som rör samhällsväg-

ledning, vore det önskvärt att staden centralt bidrar med kommunikationsmaterial att använda i verksamheten.

Stadsdelsnämnderna föreslås till en början få 13 miljoner kronor extra för att kunna anpassa och förstärka flertalet öppna verksamheter i samband med flyktingmottagandet. Det skulle innebära cirka 1 miljon kronor till varje stadsdelsnämnd. Enskede-Årsta-Vantör är en stor stadsdelsförvaltning och är därför tveksam till om föreslagna medel kommer täcka den kostnadsökning som kan komma inom öppna förskolan, fritidsverksamhet, medborgarkontor, sommarlovsaktiviteter med mera. Samtidigt anser förvaltningen att förslaget till finansieringsmodell för ökade kostnader är bra, att i ett första läge ersätta kostnader via budgetjustering och att nämnderna i samband med kommande större uppföljningsärenden ska kunna ansöka om ytterligare budgetjustering.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2022 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till inriktning för stadens flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är överens med stadsledningskontoret om vikten av att staden nu tar en aktiv roll utifrån aktuell lagstiftning samt de uppdrag och det ansvar som åligger landets kommuner. Dock är det staten som har det huvudsakliga ansvaret för mottagandet av skyddsbehövande utifrån nuvarande lagstiftning.

Stadsledningskontoret har identifierat en del akilleshälar. En av dem gäller gränsdragningen i ansvarsfördelningen mellan staten och staden, en annan rör osäkerhet kring ekonomisk kompensation. Det får dock inte hindra Stockholms verksamheter från att erbjuda en så bra mottagning som möjligt.

Det är bra att stadsledningskontoret snabbt har sett över de förutsättningar som gäller för stadens krishantering, vilka delar som snarast måste aktiveras och vad som behöver ses över när staden fått mer klarhet i vilka villkor som gäller för gränsdragning mellan statens och stadens ansvarsområden och eventuell ekonomisk kompensation.

Stadens mottagande av eventuella ensamkommande barn från Ukraina är förberett och utarbetat i samverkan mellan Länsstyrelsen, Sveriges Kommuner och regioner, Socialstyrelsen och Migrationsverket.

Öppna verksamheter kommer sannolikt att få betydligt fler besökare som har mer specifika behov än de ordinarie besökarna. Den stora utmaningen är att förbereda verksamheterna lagom mycket och ha beredskap för fler insatser på kort sikt då det råder stor osäkerhet om antal flyende som behöver hjälpinsatser.

Förvaltningen är redo att prioritera och styra om verksamheter för att kunna ta emot flyktingar och det finns kunskap om behov och metoder för stöd och kompetens att möta barn- och unga som lider av trauma efter flykt.

Förvaltningens integrationslots arbetar inom ramen för projekt Nyanlända föräldrars etablering och inkludering i Sverige (NYFEIS) med föräldralediga nyanlända för att bryta isolering, förbättra hälsan samt öka etablering och integration i samhället och kan vid behov även arbeta med gruppen flyktingar från Ukraina.

Förvaltningen har kontakt med Farsta företagsgrupp, som består av cirka 50 företag, för att tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen informera om och rekrytera till Integrationspakten¹. Som Stockholmsmentorer kan företagarna hjälpa flyktingar från Ukraina att snabbt integreras i samhället genom att etablera sig på arbetsmarknaden. Som mentorer kan företagen hjälpa flyktingarna få ökad kunskap om hur svenskt arbetsliv fungerar. De kan också ge dem en snabbare språkträning som ökar möjligheten till arbete, hjälpa dem att genomföra studier samt bidra till att de får ökad kunskap om olika sökvägar till arbete.

Förvaltningens stadsdelsmammor lotsar nyanlända kvinnor och barn vidare till stadens Welcome House där de kan få hjälp med skola och insatser på väg mot studier och arbete. Vi erbjuder även öppen verksamhet i form av ett språkcafé för att på ett bra sätt kunna möta ukrainska flyktingar.

Om ukrainska flyktingar flyttar in till stadsdelsområdet kommer samhällsvägledare att hålla informationsträffar för att fånga upp och informera om förvaltningens insatser och lotsa vidare till Welcome house.

Om behov uppstår finns rutiner för samarbete mellan samhällsvägledare, bostadsvägledare och Stiftelsen Hotellhem i Stockholm om bostadsvägledning.

Förvaltningen vill särskilt lyfta fram att stadsledningskontoret betonar hur viktigt det är att alla kommunanställda som möter flyktingar särskilt tänker på kvinnors, barns

¹ Stockholms stads hemsida berättar att Integrationspakten är ett nätverk med medlemmar från samhällets alla sektorer som bestämt sig för att göra något åt det faktum att tusentals människor står utan jobb trots att mängder med arbetstillfällen förblir obemannade. Nätverket vill dra sitt strå till Stockholm för en mer inkluderande arbetsmarknad och stad.

och funktionshinderades intressen och arbetar för att säkra att människor som är på flykt inte utnyttjas och/eller utsätts för våld.

Förskoleverksamheten har inventerat på vilka förskolor det kan finnas lediga platser de närmaste månaderna och vilka lokaler som snabbt kan iordningsställas för förskoleverksamhet om den ordinarie kapaciteten inte räcker till. I Farsta finns det även en viss överkapacitet på en del av de fristående förskolorna. Förvaltningen föreslår att staden i förebyggande syfte ser över regelverket för de fristående förskolorna som idag anger ett tak för antal inskrivna barn. Det vore bra om staden skriver ett avtal med de fristående verksamheterna som ger staden möjlighet att, om det uppstår ett akut behov av förskoleplatser, kan besluta att de fristående verksamheterna får skriva in fler barn under en tidsbestämd period.

Förvaltningen delar bedömningen att öppna verksamheter och sommarlovsaktiviteter behöver beredskap för att möta ukrainska familjer. Förvaltningen bygger beredskap främst i Fagersjö där vi har öppen förkola, parklek, fritidsgård och öppen seniorverksamhet nära ett boende där ukrainska flyktingar kan komma att flytta in. Om boendet i Tallkrogen öppnar behöver vi se över vår beredskap även där. Vi kan genomföra viss grad av uppsökande verksamhet vid dessa boenden om behov finns. Förvaltningen planerar för ett generöst öppethållande av öppna verksamheter under sommaren, ett rikt utbud av sommarlovsaktiviteter för barn och unga samt ett rikt utbud av kultur på torg – Torgsommar. Vi undersöker möjligheten att översätta våra program till ukrainska. Våra sommarlovsaktiviteter i Fagersjö kan riktas till eventuella ukrainska barn vid boendet. Förvaltningen välkomnar kommunstyrelsens förslag om budgetjustering. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Hägersten Älvsjö stadsdelsförvaltning är positiva till förslaget och bedömer att tillskottet kommer att underlätta mottagandet av flyktingar.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2022 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 maj 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att stadsledningskontorets förslag på att ge socialförvaltningen bemyndigande att upprätta avtal gällande boenden är bra. Mycket har tydliggjorts sedan stadsledningskontorets tjänsteutlåtande togs fram, bland annat kommunfördelningen. Förvaltningen följer kontinuerligt utvecklingen över hur många flyktingar som kommer till Sverige och hur mottagandet ser ut i staden. I nuläget har förvaltningen möte varannan vecka med genomgång av nuläge, antaganden om utvecklingen, målbild och prioriteringar.

Förvaltningen har genom fokusområdet integration en utarbetad samverkan med en rad organisationer som kan utvecklas ytterligare för att möta ett behov av exempelvis vägledning. Migrationsverkets huvudscenario över antalet flyktingar som kommer komma till Sverige har skrivits ned. Utifrån att prognosen rörande antalet personer som lämnar Ukraina kan förändras är det viktigt att snabbt kunna förstärka de verksamheter som kommer beröras av mottagandet. Om antalet ensamkommande barn ökar kommer förstärkta resurser behövas för utredning av barn och ungdomsärenden samt för rekrytering, kontroll och uppföljning av jour- och familjehem vilket kommer innebära ökade kostnader för förvaltningen utifrån de ersättningsnivåer som är idag.

Förvaltningen anser att det är bra med en budgetjustering för att förstärka öppen verksamhet riktad till målgruppen. Förvaltningen kommer i övrigt följa möjligheten till ersättningar och kompensation för att täcka upp eventuella kostnadsökningar för mottagandet i stadsdelsområdet.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2022 följande.

Att remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig bakom tjänsteutlåtandet. Förvaltningen instämmer i det som stadsledningskontoret redovisar gällande svårigheter i planeringen utifrån osäkerheten kring antalet flyktingar som kommer att komma till staden. Det som är viktigt framöver är att staden direkt går ut med ny information till stadens förvaltningar och nämnder när den finns tillgänglig. Förvaltningen emotser gärna ett inriktningsdokument för äldreomsorgen när dagens frågetecken inom området har blivit utredda. Det kommer också vara viktigt att staden har en övergripande samordning på ett strukturerat och tydligt sätt för att undvika eventuella problem i samverkan mellan olika förvaltningar och verksamheter.

Förskole- och skollokaler

I nuläget har Kungsholmens stadsdelsnämnd inga tomställda lokaler att tillgå, inte heller några lokaler med tidsbegränsande bygglov. Om behov uppstår kommer förvaltningens lokalenhet att bistå av en eventuell inhyrning av nya lokaler.

Ekonomiska konsekvenser

Som stadsledningskontoret också konstaterar är det i dagsläget svårt att bedöma vilka ekonomiska konsekvenser som kan förväntas. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det fördelaktigt att vissa insatser såsom antalet inskrivna barn och elever i de pedagogiska verksamheterna finansieras genom prestationsavläsningar.

Det är svårare att bedöma huruvida de budgetjusteringar som föreslås för att förstärka öppna verksamheter för målgruppen är tillräckliga. Förvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning om att den lägre ersättningen för ensamkommande barn och unga kan komma att innebära en ekonomiska belastning för stadsdelsnämnderna.

Jämställdhetsanalys

I tjänsteutlåtandet beskrivs hur kvinnor och barn, och särskilt de med funktionsnedsättning, är extra utsatta grupper i krig. De kan utsättas för prostitution och människohandel. Det är viktigt att uppmärksamma och arbeta mot detta.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2022 följande.

Att remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 maj 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till att inriktningen för stadens mottagande är att det sker inom ramen för nämndernas ordinarie uppdrag. De budgetjusteringar som föreslås välkomnas. Förvaltningen har avseende förskola god kapacitet i lokaler och tillgång till förskoleplatser finns både nu och till hösten.

Osäkerheten kring hur behoven kommer att se ut gör det dock svårt att bedöma behov av att rekrytera personal och är en osäkerhetsfaktor i planeringen av nyttjandet av förskolelokaler. Förvaltningen föreslår att en samordning sker i staden kring verksamheter som särskilt vänder sig till massflyktingar. Ett förslag är att utgå från verksamheter som redan idag är stadsövergripande, exempelvis inom äldreomsorgen. Förvaltningen bedömer att behov av tolk kommer att finnas inom samtliga öppna verksamheter.

Förvaltningen instämmer med stadsledningskontoret och konstaterar att de lägre ersättningsnivåerna för ensamkommande barn och unga kan medföra ökade kostnader

för stadsdelsnämnderna. Förvaltningens erfarenhet är att samhällsvägledning för nyanlända underlättar för målgruppen. Det finns flera samordningsvinster i att samhällsvägledning för massflyktingar erbjuds samordnat av Intro Stockholm på Welcome House. Förvaltningen konstaterar att de frågetecken som finns kring rättsläget exempelvis kring rätten till ekonomiskt nödbistånd eller någon form av äldreomsorg behöver rätas ut. En viktig aspekt att beakta är den enskildes rätt att tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

Det är önskvärt med ett gemensamt klargörande i staden kring hur nämnderna bör hantera dessa situationer. Förvaltningen är enig i att civilsamhället har en viktig roll i mottagandet av flyktingar och att förutsättningar ges för att möjliggöra arbetet. Förvaltningens erfarenhet är att staden och civilsamhället har goda möjligheter att komplettera varandra och staden kan med fördel samordna de frivilliga initiativen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 maj 2022 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att initiativärendet sammanfattar behov och konsekvenser som kan uppstå med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Att dra lärdomar från tidigare mottagande av större flyktingströmmar, agera proaktivt och förbereda sig anser förvaltningen är bra och framsynt.

Förvaltningen uppfattar i enlighet med stadsledningskontoret att det är svårt att bedöma omfattningen av nya behov av flyktingmottagande då prognoserna är svåra att göra. Utifrån detta anser förvaltningen att återkommande information om antalet ukrainska medborgare som befinner sig i staden kan vara av intresse att följa över tid för att justera för insatserna framåt.

Nedan lämnar förvaltningen synpunkter på de verksamhetsområden som identifierats kunna påverkas av ett ökat flyktingmottagande.

Förskola

Förskoleavdelningen lyfter att det idag finns en lång erfarenhet av att arbeta med barns språkutveckling för barn där svenska inte är barnets modersmål. Förskolan har då an-

svar för att barnen lär sig fullgod svenska innan barnet påbörjar förskoleklass samtidigt som pedagogerna uppmanar vårdnadshavarna att prata barnets modersmål i hemmet. Förvaltningen bedömer att barn från Ukraina bäst ges undervisning på svenska på samma sätt som barn med andra modersmål ges undervisning i svenska.

Socialtjänsten inklusive egenförsörjning

Att kommunstyrelsens tydliggör stadens inriktning och skapar en stabil grund för mottagande av flyktingar anser förvaltningen är positivt. Det ger de verksamheter inom socialtjänsten som berörs en möjlighet att förbereda för att med kort varsel kunna förstärka arbetet. Även uppmaningen att följa extraordinära kostnader till följd av mottagandet för att kunna ta del av ersättningar från staten, är ett välbehövligt initiativ som ger förutsättningar för utökning av personal för mottagande av flyktingar med behov av insatser inom exempelvis relationsvård, missbruksbehandling eller barn och ungdomsenheterna.

Det är positivt att kommunstyrelsens klargör att stadens redan upparbetade rutiner för mottagande av ensamkommande barn gäller. Avdelningen kan liksom kommunstyrelsen konstatera att mer resurser kan komma att behövas eftersom det nuvarande ersättningssystemet med all sannolikhet inte kommer att täcka ökade kostnader vid ett stort inflöde.

När det gäller försörjningsfrågan så anser avdelningen att staden idag är bättre rustad än i det tidigare flyktingmottagandet 2015-2016 i och med tillkomsten Integrationspakten och "Welcome house". Att Intro Stockholm också ges förutsättningar att skala upp sin verksamhet vid behov är positivt. Då massflyktningsdirektivet inte används tidigare och detaljerna om hur mottagandet ska fungera över tid samt praktik kring hur tillämpningen ska fungera är under bearbetning kan snabba förändringar komma att behöva göras. Detta görs lättare i en verksamhet under central förvaltningen än i 13 stadsdelsförvaltningars verksamhet för ekonomiskt bistånd.

Det kan också ytterligare påpekas att de snabba avstämningar och uppdateringar som upparbetats mellan socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarnas avdelningschefer i socialtjänsten under pandemin även i fortsättningen kan användas som kommunikationsvägar vid snabba förändringar i stadens arbete med flyktingmottagandet.

Stadsdelsnämndernas öppna verksamheter och mottagande i samverkan med civilsamhället

Avdelning stadsmiljö, medborgarservice och fritid identifierar att de öppna verksamheterna i nuläget haft få kontakter med medborgare från Ukraina. Avdelningen bedömer att digital kommunikation och engelska initialt kan vara tillräcklig för att möta de kommunikationsbarriärer som kan uppstå i mötet med flyktingar från Ukraina men anser att det behövs en tydlig förberedelse för att så eventuellt inte kommer vara fallet. Insatserna avseende översättning och tolkning bedöms därför kunna behöva förstärkas i större utsträckning än vad som prognostiseras utifrån tidigare erfarenheter av flyktingströmmar. Avseende samverkan med civilsamhället instämmer avdelningen i stadsledningskontorets analys av behov och konsekvenser.

Avdelning äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri är nöjda med de analyser som ges i kommunstyrelsens tjänsteutlåtande.

Ekonomiska konsekvenser samt ansvar för lokaler och bostäder

Förvaltningen delar beskrivningen gällande de osäkerhetsfaktorer som framgår i ärendet. Genom aktiveringen av massflyttingsdirektivet finns det flera verksamheter som kan komma att påverkas och det kan komma att få betydande påverkan på förvaltningens ekonomiska förutsättningar. Förvaltningen ställer sig därmed positiv till de föreslagna budgetjusteringar som framgår i skrivelsen för att stärka arbetet inom ramen för den ordinarie verksamheten, samt inom civilsamhället och föreningslivet. I vilken omfattning tilldelningen motsvarar kostnadsökningar är det svårt att bedöma i dagsläget. I fall att kostnadsökningar vida kommer att överskrida beslutad tilldelning emotser förvaltningen ytterligare kompensation vid behov i ett senare skede.

Förvaltningen har idag en stor lokalkapacitet i förskolan (453 förskoleplatser i mars 2022) som en följd av en fallande trend i barnantal. Särskilt i Rinkeby och Husby har barnantalet sjunkit. Under de senaste fem åren har barnantalet sjunkit med 121 barn i Rinkeby (8 procent färre). Även Husby har ett lägre barnantal, med 93 färre barn under de senaste fem åren (11 procent färre). I Husby och Rinkeby har förvaltningen en starkare lokalkapacitet avseende förskolelokaler. En stor lokalkapacitet för förskoleverksamhet kan ses som positivt om det kommer många barn från Ukraina som behöver förskoleplats. Förvaltningen vill dock lyfta att personalkapacitet har justerats för att möta det fallande barnantalet och det idag inte finns personalkapacitet att bedriva förskoleverksamhet med fullt lokalutnyttjande.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 maj 2022 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget. Stadens inriktning för mottagande av flyktingar med anledning av invasionen av Ukraina tydliggör vilka utmaningar som staden kan komma att ställas inför samt vilka förstärkningar som behöver göras för att staden ska ha en stabil grund för mottagande av flyktingar. Enligt Migrationsverkets uppdaterade huvudscenario kan omkring 80 000 personer från Ukraina komma att söka skydd i Sverige fram till årsskiftet, att jämföra med 76 000 fram till halvårsskiftet i myndighetens tidigare bedömning. I nuläget finns det inte något boende för flyk-

tingar från Ukraina i Skarpnäcks stadsdelsområde. Nedan redogör förvaltningen för synpunkter och förslag rörande de särskilt berörda verksamhetsområdena som faller inom nämndens ansvarsområden samt de ekonomiska konsekvenserna.

Skola/förskola samt stadsdelsnämndernas öppna verksamheter.

Förvaltningen har genomfört inventering av platser inom stadsdelsområdets förskolor för att ha beredskap för mottagande av barn i förskola. För närvarande finns lediga förskoleplatser främst i fristående förskolor.

Utbildningsnämndens START Stockholm koordinerar mottagande av barn i stadens förskolor. Förvaltningen ser att det för närvarande går att hantera mottagande inom ramen för ordinarie uppdrag. Förvaltningen ser en risk att vid en eventuell behovsökning under sommaren kan verksamheterna behöva ha en högre bemanning än vid ett normalläge. Öppna verksamheter Nämndens öppna förskola och introduktionsförskola har beredskap för att möta besökarnas behov.

Verksamheten kan bidra till att föräldrar, barn och andra omsorgspersoner kan mötas under trygga former samt bryta ensamhet och isolering. Nämndens fritidsgårdar och de sommaraktiviteter som erbjuds kommer att ha beredskap för att möta de behov som finns. Förvaltningen har också ett nära samarbete med många lokala föreningar. Nämndens öppna verksamheter för seniorer har beredskap för att möta behovet av social gemenskap hos målgruppen. Det finns ett väl utarbetat samarbete med civilsamhället och pensionärsorganisationerna som också involveras i arbetet.

Socialtjänst

Socialtjänsten ger stöd till människor i olika ålder och med vitt skiftande behov. Allt stöd utformas individuellt och utgångspunkten är den enskildes behov. Ensamkommande barn och unga Hittills i år har förvaltningen tagit emot fem ensamkommande barn, i nuläget märks ingen större tillströmning av anvisningar från Migrationsverket.

Förvaltningen bedömer att socialtjänstens bemanning är tillräcklig för att klara inflödet och att utrymme för visst ökat inflöde finns. Förvaltningen delar stadsledningskontorets bild att en ökad tillströmning skulle innebära ett ökat behov av jour- och familjehem. Förvaltningen förbereder för behov av omfördelning av befintlig personal men kan också behöva förstärka resurserna för utredning, uppföljning och kontroll om tillströmningen av ensamkommande barn blir stor. Ersättningsnivåerna för mottagande av ensamkommande barn är lägre än vad de var när staden tog emot som flest i gruppen under 2015. Förvaltningen vill framhålla att det behövs tydliga besked om ersättningsnivåer framgent.

Kommunikation och rådgivning

Förvaltningen ställer sig positiv till en samverkansstruktur mellan fackförvaltningar, stadsdelsförvaltningar och serviceförvaltningens kontaktcenter under samordning av stadsledningskontoret. Förvaltningen anser att de regelbundna digitala informations- och avstämningsmöten mellan stadsledningskontoret, berörda fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningarnas kommunikationsansvariga bör fortgå. Samverkansstrukturen

är avgörande för att kunna förmedla enhetliga budskap både internt inom staden och externt samt för att kunna utveckla kommunikationsarbetet över tid. För att kunna omhänderta god bemanning av stadens kommunikationsfunktioner under semestermånaderna kommer serviceförvaltningens webb- och kommunikationsstöd vara ett viktigt stöd. Förvaltningen ansvarar för helhetsbild, inriktning och budskap för verksamhetsrelaterad kommunikation gällande nämndens egna verksamheter

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen bedömer att det finns ett antal verksamheter som kan behöva förstärkas och som därigenom också medför ökade kostnader. Mottagning av ensamkommande barn och unga, lokaler, öppen förskola, fritidsverksamhet och lovaktiviteter är exempel på sådana verksamheter. De medel som föreslås fördelas ut kommer att användas för att förstärka verksamheterna. För att kunna ta del av eventuella ersättningar från staten kommer förvaltningen att följa upp extraordinära kostnader till följd av mottagandet. Förvaltningen arbetar aktivt för att motverka fusk och andra oegentligheter i välfärden, bland annat genom seriositetskontroll samt att förebygga och hantera felaktiga utbetalningar. Arbetet är prioriterat och kommer fortgå även i en mer ansträngd situation. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen samt att ärendet justeras omedelbart

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 maj 2022 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att en gemensam inriktning för staden har tagits fram även om förutsättningarna, både gällande kommunens ansvar samt hur den faktiska utvecklingen kommer att te sig, fortfarande är oklara. Förvaltningen instämmer till fullo i att det är viktigt att trots osäkerheten i utvecklingen, förstärka de verksamheter som sannolikt kommer att påverkas av mottagandet för att kunna agera proaktivt och på så sätt bygga en stabil grund för mottagandet av flyktingar.

Förskola

Förvaltningen har inventerat kapaciteten för att ta emot fler barn i såväl befintliga lokaler som i lokaler som kommer färdigställas under kommande år. Förvaltningen deltar också löpande i utbildningsförvaltningens forum för samordning av placeringar. Den språkinventering som genomfördes under hösten 2021 visar att förskolorna har en

pedagog som pratar ukrainska och sex pedagoger som pratar ryska. Förskolorna har rutiner och arbetssätt för att ta emot nya barn och det finns en vana av att använda tolk vid inskolning.

Öppna verksamheter

Förvaltningen har initierat ett arbete med att, i samverkan med SHIS, stärka upp närvaron av personal från bland annat öppen förskola och medborgarservice i de evakueringsboenden som för närvarande finns i stadsdelsnämndsområdet. Planering pågår också för att förstärka de öppna verksamheterna med personal med relevanta språkkompetenser.

Förvaltningen har därutöver också inlett en sommarplanering av fritidsverksamheterna som innebär att strukturerad ledarledd verksamhet och generösa öppettider kommer erbjudas hela sommaren, med hög kapacitet att möta såväl barn som familjer

Ensamkommande barn och unga

Förvaltningen har till dags dato tagit emot tre ensamkommande barn från Ukraina, vilket inte i nämnvärd utsträckning har påverkat verksamheten. Förvaltningen delar dock stadsledningskontorets analys att en kraftigt ökad andel ensamkommande till stadsdelen sannolikt kommer att medföra ett ökat behov av jour- och familjehem vilket skulle kräva förstärkta resurser för utredning, uppföljning och kontroll av jour- och familjehem samt även förstärkta resurser för barn- och ungdomsutredningar.

Medborgarservice

Förvaltningens tidigare erfarenheter från mottagande av nyanlända är att de verktyg som finns i staden idag erbjuder begränsade möjligheter till stöd och vägledning via digitala kanaler och att behovet av rådgivning via personligt möte även för denna målgrupp kommer att vara stort. Förvaltningens medborgarkontor har redan väglett ett antal nyanlända ukrainare. Den vanligaste frågan hos målgruppen, som medborgarkontoret hjälper till med, handlar om barnomsorg. Förvaltningen samarbetar även med Welcome house som har huvudansvaret för stöd till målgruppen under den första tiden i Sverige.

Ekonomiska konsekvenser

Förvaltningen delar stadsledningskontorets analys att det är svårt att bedöma vilka ekonomiska konsekvenser som händelseutvecklingen i Ukraina kan medföra för förvaltningens verksamheter. Därför är det i dagsläget svårt att bedöma huruvida de budgetjusteringar som föreslås för att bland annat förstärka öppna verksamheter är tillräckliga.

Jämställdhetsanalys

Stadsledningskontoret lyfter i ärendet att erfarenheter från tidigare krig och flyktingströmmar visar att kvinnor och barn riskerar att utsättas för olika typer av våld och övergrepp såväl innan de lämnar sitt hemland, som under flykten och i en osäker situation i det nya landet. Att vara på flykt innebär ofta en ekonomisk osäkerhet och det finns risk att kvinnor utnyttjas i utbyte mot mat och enklare varor. De riskerar även att utsättas för verbalt, fysiskt och sexuellt våld av människosmugglare och att bli föremål för människohandel.

Eftersom huvuddelen av flyktingarna som hittills kommit till Sverige är just kvinnor och barn, är detta något som i allra högsta grad blir relevant för förvaltningen att ta höjd för och ha en beredskap att hantera i mottagandet.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förskola och öppna verksamheter

Stadsdelsförvaltningen har en god kapacitet att erbjuda förskoleplatser inom ramen för befintliga verksamheter och lokaler. Stadsdelsförvaltningen har ett pågående utvecklingsarbete kring att öka andelen inskrivna barn i förskolan.

De öppna verksamheterna har ökat beredskapen inför sommaren. Fritidsgårdar och parklekar har högre tillgänglighet under sommaren. Introduktionsförskolan Opalen (öppna förskola) håller öppet hela sommaren till skillnad från föregående sommar. Verksamheten Familjens HUB, en öppen mötesplats där föräldrar och barn kan ta del av föräldrastöd, har öppet två dagar per vecka under sommaren. Familjens HUB bedrivs delvis genom medel från Länsstyrelsen § 37 vilken även inkluderar massflyktsdirektivet.

I dagsläget föreligger inget ökat behov i förskoleverksamheten eller på nämndens öppna verksamheter; fritidsgårdar, parklekar, öppna förskolor och Familjens HUB, med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina.

Förvaltningen följer stadens inriktning om att hantering ryms inom ramen för nämndernas ordinarie uppdrag med viss anpassning och förstärkning. Förvaltningen vill även betona vikten av kompetensutveckling hos medarbetarna i de öppna verksamheterna gällande att bemöta nyanlända och personer med oro och trauma.

Socialtjänst

Stadsdelsförvaltningen har utifrån tidigare erfarenheter av flyktingmottagande välfungerande processer och god beredskap för att möta upp vid eventuellt ökade behov av socialtjänst såsom ökande behov utifrån våld i nära relation, barn- och ungdomsutredning och familjehemsvård (ensamkommande barn).

Stadsdelsförvaltningen delar i huvudsak stadsledningskontorets bedömning av vilka behov som kan uppstå samt att detta inryms inom ramen för ordinarie verksam-

het. Vid ett ökat behov finns dockbehov av förstärkning av resurser inom områden som redan idag är belastade.

Stadsdelsförvaltningen vill även särskilt framföra att stadens arbete med boendelösningar kan medföra konsekvenser och ökade kostnader för nämndens arbete på längre sikt. Hemlösheten och trångboddheten är en av de största utmaningarna i Spånga-Tensta stadsdelsområde. Detta tillsammans med att situationen på bostadsmarknaden är särskilt svår för invånare utan fast arbete, med låg inkomst och avsaknad av boenderefereferenser kan leda till höga kostnader för bistånd för tillfälliga boenden (vandrarhem och hotell).

Ett mottagande i samverkan med civilsamhället – kommunikation och rådgivning Medborgarkontoret har god tillgänglighet för invånare och boende i stadsdelen. På medborgarkontoret finns beredskap för att bemanningen och kommunikationen kan komma att behöva anpassas utifrån ett ökat eller förändrat behov. I dagsläget föreligger inget sådant behov på grund av flyktningmottagandet med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina.

Förstärkningar

Stadsdelsförvaltningen är positiv till förstärkningarna inom de öppna verksamheterna. Om dessa förstärkningar kommer att vara tillräckliga framöver är i dagsläget svårt att överblicka. Förvaltningen är även positiv till att kostnader som kan härledas till flyktningmottagandet ska följas i syfte att kunna ansöka om ytterligare budgetjustering. Detta tillsammans med ökade livsmedels- och energikostnader är något som kan komma att medföra ökade kostnader framöver. Vidare kan förstärkning komma att behövas av den redan idag belastade barn- och ungdomsvården samt utredning och skydd för personer som utsätts för våld i nära relation.

Södermalms stadsdelsförvaltning

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 maj 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens uppfattning är att det är positivt att stadsledningskontoret tydliggör stadens inriktning och föreslår förstärkningar för mottagandet av flyktingar. Det är osäkert i vilken omfattning flyktningmottagandet kommer att påverka stadens verksamheter och därför är det angeläget att såväl stadsledningskontoret som fackförvaltningarna i samarbete med stadsdelsnämnderna följer utvecklingen aktivt och analyserar och förbereder eventuella åtgärder för att möta ett behov av insatser. Förvaltningen har gjort en inventering av förskoleplatser både för de kommunala och fristående förskolorna.

I dagsläget gör förvaltningen bedömningen att inom stadsdelsområdets förskolor finns ett stort utrymme att ta emot barn från Ukraina utan att behöva öppna upp nya lokaler eller förlänga kontrakt där beslut är taget att förskolan ska avvecklas.

Förvaltningen delar uppfattningen att öppna verksamheter utgör en viktig resurs i arbetet med den aktuella målgruppen. Förvaltningen följer utvecklingen och anpassar

aktiviteter om ökade behov uppstår. Det är positivt att stadsdelsnämnderna föreslås få extra medel för att anpassa och förstärka öppen verksamhet riktad till målgruppen. Dessa medel kan exempelvis komma att användas till fler sommarlovsaktiviteter i parklekarna. Utvecklingen av antalet ensamkommande barn och unga är en angelägen fråga för stadsdelsnämnderna.

Förvaltningen följer utvecklingen för att verksamheterna snabbt ska kunna ställa om och fördela om personalresurser vid behov. En stor ökning av antalet ensamkommande barn och unga, med de nya ersättningsnivåerna, kommer att påverka förvaltningens ekonomi. Det är angeläget att staden följer utvecklingen och säkerställer att stadsdelsnämnderna kompenseras för eventuella kostnader som inte täcks av nuvarande ersättning. Förvaltningen delar uppfattningen att kvinnor och barn är en utsatt grupp och berörda verksamheter behöver särskilt uppmärksamma denna målgrupp.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 maj 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar att en gemensam inriktning för staden har tagits fram även om det i dagsläget finns osäkerheter, både gällande kommunens ansvar och omfattningen av flyktningmottagandet. Förvaltningen ser positivt på en förstärkning av de verksamheter som sannolikt kommer att påverkas för att staden ska kunna agera proaktivt och på så sätt bygga en stabil grund för flyktningmottagandet.

Socialtjänst

Inom socialtjänstens verksamhetsområde har stadens planering av flyktningmottagande stor betydelse. De barn som flyr utan medföljande förälder eller annan ställföreträdare, ofta kallade ensamkommande, anvisas av Migrationsverket till en kommun. Det är stadsdelsnämnderna som ansvarar för mottagandet och utreder barnets behov av stöd och insatser. En del av de barn som hittills tagits emot har kommit tillsammans med en släkting. Om barnet ska bo med släktingen och denne inte anses ha trätt i föräldrarnas ställe, ska hen utredas på samma sätt som ett familjehem.

Den organisation som nämnden inrättade 2016 i samverkan med Kungsholmens stadsdelsnämnd för mottagande av ensamkommande barn är sedan förra året avvecklad. Mottagandet är i stället organiserat inom nämndens egen sociala barnavård. Hittills har ett fåtal barn anvisats. Skulle antalet öka innebär det ett behov av ökade resurser. Förvaltningen ser liksom stadsledningskontoret en risk för att en stor ökning av antalet ensamkommande barn, med de nya lägre ersättningsnivåerna, kommer att innebära en ekonomisk belastning på stadsdelsnämnderna.

Förskola

Hittills har nio barn fått erbjudande om och tackat ja till förskoleplats inom Östermalms stadsdelsområde. Förvaltningen har inte några tomställda förskolelokaler som skulle kunna tas i bruk, men bedömningen är att lediga platser i det ordinarie beståndet kan räckas för att ta emot anvisade förskolebarn. Om antalet barn skulle bli stort kan det bli aktuellt med nyrekrytering av medarbetare.

Öppna verksamheter

Av de 13 miljoner kronor som föreslås som förstärkning för stadsdelsnämndernas öppna verksamheter får Östermalms stadsdelsnämnd enligt resursfördelningsmodellen cirka 600 000 kronor. Nämnden öppnade under våren upp flera av sina öppna verksamheter för flyktingar från Ukraina.

Öppna förskolan i Gustav Adolfsparken har öppett på förmiddagarna onsdag och fredag. På onsdagarna finns en ukrainsktalande pedagog varannan vecka och en rysktalande varannan vecka. På fredagarna finns en ukrainsktalande pedagog. Cirka tio vårdnadshavare med barn har deltagit per tillfälle, nio av barnen har nu erbjudits förskoleplats. Verksamheten kommer att ha stängt under del av sommaren.

Seniorträffen på Bo Bergmans gata välkomnar ukrainska seniorer på måndagseftermiddagar. Informationsblad har tagits fram på ukrainska och distribueras bland annat via församlingarna. Verksamheten har öppett hela sommaren.

Ungdomsgården Humlanhuset hälsar barn och ungdomar välkomna till sin ordinarie verksamhet tisdag- lördag. Verksamheten har öppett hela sommaren.

Förvaltningen bedömer att den budgetjustering som föreslås för att förstärka öppna verksamheter är tillräcklig utifrån de aktiviteter som erbjuds.

Samverkan med civilsamhälle

Förvaltningen bedömer liksom stadsledningskontoret att staden behöver arbeta tillsammans med civilsamhället för att möta samhällsutmaningen kring flyktingmottagandet, särskilt när det gäller aktiviteter för barn och ungdomar. Staden har fått förfrågan om samverkan från förening som avser anordna sommarverksamhet för barn och ungdomar som flytt från Ukraina. Eftersom verksamheten planeras vara i lokaler inom Östermalms stadsdelsområde har nämnden fått stadens uppdrag att handlägga frågan. Förvaltningen utreder för närvarande ärendet med hjälp av socialförvaltningen och stadsledningskontoret